Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Хмельницький національний університет
Відділення професійної освіти і освіти дорослих НАПН України
Інститут професійної освіти НАПН України
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України
Наукове педагогічне товариство «Польща-Україна»
Академія прикладних наук Стефана Баторія (Республіка Польща)
Люблінська політехніка (Республіка Польща)
Сілезька академія (Республіка Польща)
Проєкт USAID Економічна підтримка України

МАТЕРІАЛИ
XII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ: проблеми і перспективи

PROFESIONAL DEVELOPMENT OF PERSONALITY: problems and perspectives

19-20 жовтня
Хмельницький
2023

Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Хмельницький національний університет
Відділення професійної освіти і освіти дорослих НАПН України
Інститут професійної освіти НАПН України
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України
Наукове педагогічне товариство «Польща-Україна»
Академія прикладних наук Стефана Баторія (Республіка Польща)
Люблінська політехніка (Республіка Польща)
Сілезька академія (Республіка Польща)
Проєкт USAID Економічна підтримка України

МАТЕРІАЛИ
XII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ:
проблеми і перспективи

PROFESIONAL DEVELOPMENT OF PERSONALITY:
problems and perspectives

19-20 жовтня 2023 р.

Хмельницький – 2023

УДК 378.14:159.923
ББК 74.48:88.3
П84

Рекомендовано до друку рішенням науково-технічної ради
Хмельницького національного університету,
протокол № 11 від 06.10.2023

***Редакційна колегія*:**

Ничкало Н. Г., д-р пед. наук, проф., дійсний член НАПН України (академік);
Радкевич В. О., д-р пед. наук, проф., дійсний член НАПН України (академік);
Базиль Л. О., д-р пед. наук, доц.; ***Матюх С.А.***, канд. екон. наук, доц.;
Андрощук І. В., д-р. пед. наук, проф.; ***Андрощук І. П.***, д-р. пед. наук, проф.;
Герніченко І. І., канд. пед. наук, доц.

П84 **Професійне** становлення особистості: проблеми і перспективи : матеріали XII міжнар. наук.-практ. конференції (м. Хмельницький, 19–20 жовт. 2023 р.) / ред. кол.: Н. Г. Ничкало, В. О. Радкевич, І. В. Андрощук [та ін.]. – Хмельницький : ХНУ, 2023. – 400 с. (укр., англ., пол.)
ISBN 978-966-330-301-7

Представлено матеріали учасників XII міжнародної науково-практичної конференції «Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи». Розглянуто теоретико-методологічні засади професійного становлення особистості; особливості професійного становлення і кар'єрного розвитку особистості в умовах воєнного стану і повоєнної відбудови України; теоретичні й методичні засади підготовки вчителя трудового навчання та технологій, педагога професійного навчання, андрагога в умовах воєнного стану і повоєнної відбудови України; забезпечення якості професійної та вищої освіти в умовах євроінтеграції; проблеми та перспективи реалізація завдань Нової української школи; напрями науково-методичного забезпечення розвитку професійної освіти в умовах цифровізації; вітчизняний і зарубіжний досвід професійної освіти і навчання різних категорій дорослого населення; проблеми та перспективи розвитку педагогічної і мистецької освіти:

Матеріали, що включені до збірника, подані в авторській редакції.

Для науковців, науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої і вищої освіти, інститутів післядипломної освіти й аспірантів та здобувачів закладів вищої освіти з проблем професійного становлення особистості.

УДК 378.14:159.923
ББК 74.48:88.3

© Автори статей, 2023
ISBN 978-966-330-301-7 © Хмельницький національний університет, 2023

Чмир Віктор
Інноваційні технології підготовки студентів спеціальності «Професійна освіта» 139

Шафоростов Олексій
Розвиток методичної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти автомобільної галузі у міжатестаційний період 140

Штокалюк Владислав, Герніченко Іван
Обґрунтування ідеї як перший етап підготовки проєкту 141

Ямковий Олександр
Структурні та змістові особливості середовища професійного розвитку педагогічних працівників закладу фахової передвищої освіти 142

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Вакуленко Олександр
Технології формування художньо-графічної компетентності здобувачів вищої технологічної освіти як дидактична проблема 144

Vyshnevska Maryna
Quality assurance and modernization of higher education in the context of European integration 145

Гузарська Тетяна, Білик Вікторія
Інноваційні навчальні посібники у підвищенні якості професійної освіти 146

Гуменна Лідія
Розвиток державно-приватного партнерства у сфері професійної освіти: методичні аспекти 147

Деденєв Олександр, Цина Андрій
Особливості громадянської освіти сучасної молоді в країнах західної Європи та Україні 149

Жежерун Денис
Особливості підготовки майбутніх фахівців до підприємництва в транспортній галузі України і Республіки Польща 150

Кравець Світлана
Особливості розвитку державно-приватного партнерства у системі професійної (професійно-технічної) освіти 153

Костюк Олександр, Надворський Олександр
Дидактичні умови забезпечення якості фахової передвищої освіти в умовах євроінтеграційних процесів 154

Kugai Kseniia
Foreign language teaching personalisation: an essence of the concept 155

Ланін Всеволод
Вітчизняна вища освіта в сучасних євроінтеграційних умовах: виклики і сьогодення 156

Лузан Петро
Системний підхід до розвитку професійної компетентності викладачів фахових коледжів 157

Масліч Світлана
Принципи розроблення стандартів професійної (професійно-технічної) освіти 158

Мося´ Ірина
Теоретичні аспекти розвитку професійної компетентності викладачів коледжу 160

Наглий Дмитро
Оцінювання якості підготовки фахівців у економічних коледжах: досвід і суперечності 162

Rabetska Nadiia
The value-professional potential of future philologists regarding the regulation of the internal redistribution of competences in the conditions of a higher school 163

Рябовол Лілія
Забезпечення якості вищої освіти в Україні відповідно до ESG 2015 165

Савчук Руслан
Упровадження в Україні дуальної форми здобуття освіти 166

Скібіна Олена
Якість освіти як умова інтегрування України в європейський освітній простір 168

2. Бучинська О., Давліканова О., Іщенко Т., Лилик І., Чайковська А., Яшкін О. Аналітичний звіт за результатами третього року пілотного проєкту в закладах фахової передвищої та вищої освіти з підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти (2021-2022). Київ: ТОВ «Вістка», 2022. 100 с. URL: https://cutt.ly/g9MfH5u

3. Дуальна освіта. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт (2023, 10 березня). URL: http://surl.li/mgveg

4. Дуальна форма здобуття освіти: успіхи та проблеми третього року запровадження пілотного проєкту у закладах вищої та фахової передвищої освіти України: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, 23 листопада 2022 р. Київ: Науково-методичний центр ВФПО, 2022.

5. Коверсун Н., Телевех Я. Нові виклики сьогодення: дуальна освіта. В: Дуальна форма здобуття освіти: успіхи та проблеми третього року запровадження пілотного проєкту у закладах вищої та фахової передвищої освіти України: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, 23 листопада 2022 р. Київ: Науково-методичний центр ВФПО, 2022. С. 8-9.

6. Онтологія дуальної освіти: досвід Німеччини та України. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL: http://surl.li/fjapo

7. Положення про дуальну форму здобуття фахової передвищої та вищої освіти. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт (2023, 27 червня). URL: http://surl.li/iprmh

СКІБІНА ОЛЕНА
Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка (м. Полтава)

ЯКІСТЬ ОСВІТИ ЯК УМОВА ІНТЕГРУВАННЯ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР

Сучасне суспільство в епоху глобалізації висуває нові вимоги до організації, управління а, головне, до якості освіти. Саме якість освіти не лише визначає загальний рівень соціально-економічного розвитку країн, а й стає стратегічною галуззю, що забезпечує безпеку та формування потенціалу розвитку за рахунок підготовки підростаючого покоління. При цьому якість освіти розглядається як комплексний показник, що поєднує всі етапи становлення особистості, умови та результати навчального процесу, такі як ефективність діяльності освітньої установи, відповідність реально досягнутих результатів нормативним вимогам, соціальним та особистісним очікуванням.

У той же час для вищої професійної освіти все більш значущою стає орієнтація на запити роботодавця. З огляду на сучасні технологічні зміни, посилення цифрової трансформації суспільства вимоги до вищої освіти постійно зростають. На жаль, високий рівень освіти в Україні не дав змогу перетворити людський капітал на значний фактор виробництва. Національна система освіти потребує прискореної інтеграції в Європейський освітній простір на основі впровадження європейських стандартів, підвищення якості освітнього процесу та активної участі в міжнародних програмах ЄС (Erasmus+, Horizon Europe, EUREKA).

Проблематика сфери вищої освіти, впровадження європейських освітніх стандартів отримує широке висвітлення у роботах вітчизняних та зарубіжних дослідників, серед яких можна виокремити П. Абхілаша, О. Дашковську, В. Погребняка, А. Сапіра, І. Сологуб, А. Холфельдера. Однак з огляду на отримання Україною статусу кандидата в члени ЄС існує необхідність комплексного дослідження питань, пов'язаних із подальшою інтеграцією вищої освіти в Європейський освітній простір.

Заклади вищої освіти традиційно є складними системами, що характеризуються великою різноманітністю, кількома шляхами взаємодії та групами зацікавлених сторін. Крім того, зміни, які впроваджуються в цих системах, вимагають модифікації наявних цілей і процесів, результати яких будуть помітні в довгостроковій перспективі. Модернізацію освіти сьогодні офіційно визнано генеральною, стратегічною лінією державної політики України в галузі освіти. Вона необхідна для удосконалення всієї системи вищої професійної освіти. Сьогодні для всіх очевидна необхідність постійного розширення та оновлення професійних знань, особливо у практичній сфері застосування. Епоха глобалізму зумовила процес міжнародної інтеграції багатьох сфер людської життєдіяльності, включаючи освіту, уніфікуючи як економічну, так й духовно-інтелектуальну складову суспільних відносин.

Однією з найважливіших умов ефективності системи вищої професійної освіти України є сьогодні формування єдиних з Європою критеріїв якості освіти, дотримання єдиних технологічних норм та вимог до системи освіти. При цьому наявність єдиних професійних кваліфікацій в освітньому просторі не лише України, а й усієї Європи передбачає, у свою чергу, наявність у випускників закладів вищої освіти, необхідних у межах обов'язкових професійних та загальнокультурних компетенцій. У межах модернізації вищої освіти дедалі ширше застосування в Україні знаходять інновації, інноваційні інформаційні та освітні техно-логії, нові принципи організації навчального процесу, розробка та використання нових критеріїв оцінки якості освіти, запровадження нового переліку напрямів підготовки. Особливого значення надається впровадженню в національну систему вищої освіти державних стандартів нового покоління, заснованих на ком-петентнісному підході. Їм відводиться істотна роль у здійсненні інтеграції національної системи вищої освіти у європейський освітній простір, тому що, стандарти нового покоління є основою об'єктивної оцінки якості вищої освіти України.

Крім того, результатами інтеграції вітчизняної системи вищої освіти в Європейський освітній простір можна визначити модернізацію структури вищої освіти з урахуванням європейських стандартів (часткове приведення Національної рамки кваліфікацій у відповідність до Рамки кваліфікацій ЄПВО; встановлення рівнів: короткий цикл, бакалаврський, магістерський, освітньо-науковий, науковий та відповідних ступенів); упровадження в освітню практику наближеного до європейського переліку галузей знань та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти; інтернаціоналізацію закладів вищої освіти за рахунок розширення можливостей участі в міжнародних проєктах і програмах ЄС, залучення іноземних студентів і викладачів, дослідників; включення українських ЗВО до 1 000 найкращих університетів світу [1].

Таким чином, у межах подальшої інтеграції науково-інноваційної системи України до європейського освітнього простору необхідно зосередитись на визначенні ключових освітніх і наукових напрямів стратегічного спрямування; використанні європейських підходів до організації моделей функціонування науково-дослідних та освітніх установ, зокрема на основі кластерного підходу та державно-приватного партнерства; забезпеченні дієвого моніторингу якості вищої освіти; встановленні пріоритетності розбудови інноваційної інфраструктури; залученні додаткового фінансування та грантової допомоги в межах спільних проєктів з ЄС у галузі вищої освіти.

Література

1. Дашковська О., Погребняк В. Підсумки та перспективи модернізації системи вищої освіти в Україні. Освітня аналітика України. 2022. № 2 (18). С. 35-44.

СУБІНА ОКСАНА
Інститут професійної освіти НАПН України (м. Київ)

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Запровадження в освітній процес підготовки майбутніх фахівців технологій змішаного навчання включає в себе інтеграцію передових форм і методів навчання очної освіти, інформаційно-комунікаційних освітніх технологій, сучасних онлайн-ресурсів та інструментів, таких як віртуальна реальність, штучний інтелект, навчальні симуляції тощо. Це дозволить забезпечити здобувачам освіти розвиток якісних знань та конкурентних фахових компетентностей, глибоке розуміння своєї професії та готовність до швидкої адаптації на ринку праці.

Прогресивний розвиток освітніх технологій і розробка альтернативних методів навчання та викладання створили передумови для більш ефективної й дієвої реалізації навчальних ресурсів, які дозволяють удосконалити взаємодію здобувачів освіти та педагогів за допомогою сучасних освітніх методик і характеризуються впровадженням в навчальний процес гнучких інноваційних технологій навчання [1, с. 19-34]. Загальна доступність інтернету розширила освітні можливості як для здобувачів освіти, так і для викладачів [2, с. 227-233].

Удосконалення різних форм очної й дистанційної освіти шляхом поєднання аудиторної роботи, дистанційних та електронних технологій започаткувало створення нової сучасної освітньої парадигми – змішаного навчання *(blended learning),* що має поєднувати переваги аудиторної роботи і он-лайн освіти.

У багатьох наукових дослідженнях з проблематики змішаного навчання [3, с.529-548] зазначається, що ***основна мета реалізації змішаного навчання*** полягає в тому, щоб очна та дистанційна форми навчання і викладання взаємодоповнювали одна одну, поєднуючи переваги кожної з цих форм [4, с.83-89].

Змішане навчання може поєднувати, здавалося б, протилежні підходи, такі як формальна та неформальна освіта, очне навчання і онлайн практику, цілеспрямоване педагогічне керування та опору на самовизначення, а також цифрові довідкові матеріали й колегіальні зв'язки, для досягнення поставлених індивідуальних та організаційних цілей [5].

Основу змішаного навчання складає дидактично обґрунтоване поєднання технологій очної «класичної освіти» та технологій віртуального або on-line навчання, що базується на нових інформаційно-комунікаційних технологіях. Це, в свою чергу, передбачає формування та розвиток в усіх учасників освітнього процесу, – як у здобувачів освіти, так і у педагогічних та науково-педагогічних працівників фахових компетентностей щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій, електронних і мобільних ресурсів, а також професійних умінь і навичок проєктування та управління процесом змішаного навчання.

Важливе завдання, що має вирішити викладач в умовах реалізації змішаного навчання, – правильно скласти курс, сформувати та розподілити навчальний матеріал для очної і дистанційної форм роботи, враховуючи при цьому – колективну роботу по опануванню дисципліни під керівництвом викладача, завдання для самостійної групової роботи, індивідуальні завдання з дисципліни тощо. До дистанційної частини курсу рекомендується включати проєктні групові завдання, творчі, лабораторні і практичні вправи, проміжні тести для самоперевірки та перевірки знань різного рівня й складності, а також – додаткові матеріали та посилання на довідкові інформаційні інтернет джерела. Перевірка знань обов'язково має проводитися не лише дистанційно або на онлайн платформі, але й в аудиторії [6].

ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Матеріали
XII міжнародної науково-практичної конференції,
19–20 жовтня 2023 р., м. Хмельницький

(українською, польською та англійською мовами)

Технічний редактор: *Яремчук В. С.*

Комп'ютерна верстка: *Герніченко І.І.*

Художнє оформлення обкладинки: *Самборська О.В.*